

Sõda

Eesti Osakondade Peterburi komitee häälekandja.

Nr 46.

PÄEWALEHT.

Teisipäewal, 4. märtsil 1919. a.

Mustad walgete walwe all.

Kodanlik sega lähed päewpäewalt kirjuma.

Nii on see meil Eesti, nii on see Soome. Eesti kinnitab hallid parunid kätikes Wenemaa monarhistide ja walgewalitsusega, Soomes wenemonaarhistid, endised Soome õigijad hobritowlad, seynilased j. n. e. walgete lihunikluduga. Kõikidel neil on omad ühistondlikud erihwid ja ainult ähwardaw tont, töölise revolutsioon sunnib nad ühinema. Kui aga esimeised revolutsiooni kätikes töölise weresje ajutiselt lämbusid, tuli ka arme tegemine nende enesete ridades päewakorrale. Eesti walged on hallidega kahewahel — nende ajemele oleks tarwis „omad“ seada, aga kuba ja lükkad teije lihtsalt kõrwale ja ütled, et mõisoomanik — suurmaapidaja — ainult „oma mees“ võib olla, liitegi, kui hallid niisama „iamaad kaitsewad“, kui walged ise. Eesti walgemehed selgroog on paendum ja sellepärast on järk otse tegemine raske. Teine lugu on Soomes. Soomlane on oma selgroogu enam karastanud, sellepärast ei ole ta ka nii tagasihoidlik ja roomaw.

Ta astub laua taha, teeb seaduse punkti walmis ja sunnib seda täitma. Nii sündis Wene mustadega. Wene mustad kinnitawad, et nad oma wägesid enamuse häwitamise mõttes koondawad ja organiseerivad. See pani lihunikud kepu lööma — on ju neil sama eesmärk.

Aga Wene mustad läksid wahel kaugele: nad kiitsid admiral Koltzaki programmi häaks, mis ütles, et Suur Wene-maa kõigist temast lahitud mustadest uuesti sündima peab. See oli hoop walgetele, sest Soomemaa on üks neist lahitud mustadest. On, kuid ei ole ka. Ulesanne lähed raskemaks ja walgetel ei jää muud üle, kui mustade päale wastaste seijutahast waadata. Ta tötab seaduse, mis mustade jõe organiseerimise ära piirab selle määrani, et ta kardetawaks „wabale“ Soomele ei wõi saada. Mustad, kes oma wägesid Väti Nõutogude wäsi wälja saadawad, ei tohi enam kui 250 meest korraga sõjariistu panna ja sõjariistus salka mitte kauem kui 7 päewa wäljasaatmata jätta.

Sellega pandi mustade tegewus walgete kontrolli alla.

Kuigi selle määrusega hädaohst kõrwaldatud pidi saama, ei lepi kõik ometi ainult sellega. Maapäewale anti arupärimine

maaliidu poolt fiske. Wastus, mis „päeministri“ Jngmanni poolt anti, ei ole kaugeleki rahustaw kõitidele lihunikludede, kuigi see kinnitab püütakse, et Wene tsaariaegsed werekoerad Wenemaa pästamise mõttes endid organiseerivad, kes wäljaspool Soome piiri tegewusesse astunud.

Soome lehtede järele andis Jngmann järgmise wastuse:

„Awalikult on juba küllalt käägitud, et siin olemad wenelased enamuse häawitamiseks midagi ei tee, waid saadawad nii pahemaid kui paremaid päewi tegewuseta mööda. Waadatakse, et Wene põgenejatel otjekohene kohustus peaks olema ännetuma ijamaa päästjana kõik ohwriks anda.

See arwamine on kõiges haritud maades omane ja selle kohast tuge antakse igalt poolt, nagu austatud koosolejad teawad.

Walitus omalt poolt on selleseisutahale asunud, et Wene põgenejate maalt wäljaminek Soome edule kohane on ja sell. ei keela walitus nende ka jeda, et nad wõitlusest bolshewismi wasta oja wõtawad, mis niisugusel territooriumil sünnib, kus Soome kasud ei kannata. Enamlus on terwele kultuurmaailmale ühine hädaohst. Selle wastuwõtlus tähendab wõitlust e b a i n i m i l i k k u d e tooruste w a s t u (sõrendus minu). Jääraneis peab Soome walmel olema, sest bolshewismi kaswamine tähendab kodanliku korra häwinemist.

Sellest seisutahast wäljaminek on walitus wõimalikult näinud lubada Wene põgenejatel Väti Nõutogude enamuse wastu wõitlema minna, sest et Väti wabariigi walitus 11. jaan. Wene wabatahtliste wägede abitaatmist Soome walitsuselt nõudnud on.

Sellest seletusest paistab mitu asja silma: esiteks Soome wõimetus Wene Nõutogude wabariigile kallale tormata ja teiseks, et mustadest ruttem kui muidu lahiti saada püütakse. Sest mingisugune standaal peab sündinud olema, mis sellestki jalgub, et maapäew seletuse 36 häälega häaks kiitis, kuna wastu 17 häält anti, siis koku 53 häält, tähendab, suur hulk jaadikuid ei wõtnud küsimuse harutusest üleüldse osagi.

Olgu mis on, wastaste rind on lagunemas, lagunemas nii, nagu iga äramäda-nenud asi ijeenejst puruneb.

G. T—er.

Wäljamaalt.

Kommunistlike liikumise kaswamine Saksa-maal.

Kommunistlike liikumine laienes Saksa-maal. Rohkearwuliste walitsusele ustatwate wägede Berliinis wiibimine oli jaanuari kuu wastuhakamise mahasurumise põhjuseks. Kuid Keis-Saksa-maal on revolutsiooniliste komiteede tegewus palju tõisjem, kui Ruhri piirkonnas. Revolutsiooni juhid on kõige päale walmis, et Berliini Döuna-Saksa-maast lahutada, et walitsusel tatiistada wägesid lõunasse jaata.

Braunschweigist teatakse, et salk inimesi

Braunschweigis parlamendi hoone fiske tungis, jään purustuse tööd tegi ja maapäewa esimeest ning mitud jaadikut teatas.

Ruhri piirkonnas wõttis Herzenbergi diwisioon Hamborne raeioja oma kätte. Düsseldorfis jäi aga spariatlaste kätte.

Müncheni nõutogu on Väieri nõutogude wabariigiks kuulutanud. Sotsialiste parteide ühinemine Väieris.

Müncheni nõutogu üleüldisel koosolekul wõeti otsus wastu Väierit nõutogude wabariigiks kuulutada ja proletariaati sõjariistu panna. Koosolekul otustati Keis-komiteed asutada, Väieri sotsialistide eratondade ühinemise fihis. Keis-komiteesie

Üksiku numbri hind 60 kop. Raudteel 65 kop.

Toimetuse lõnetunnid on igal tööpäewal 2—6 õhtul. Tel. 243-29.

Talitus on awatud igal tööpäewal hommitu kella 10—4 päale lõunat. Telefon 663-89.

Tellimiste hind:

1 kuu — 11 rubl, 2 kuud 22 r. 3 kuud — 33 r.

Tellimiste aadress:

В контору газ. „Сбдси“, Петроград, Социалистическая ул. (б. Ивановская) 14.

Адреси muutmine 75 kop.

Punane wäerind.

Teated 1. märtsist.

Eestimaa wäerind.

Marwa piirkonnas. Punased Eesti maakuulamisjalgad said saagiks 100 püssi ja 200.000 patronit.

Pihkwa piirkonnas. Petseri fihis wõtsid meie wäed wõitluse järele rida külsid 35 wersta lääne pool Pihkwat ära, kus juures wastase weomor meie kätte jäi.

Meie soomusrong ajas wastase soomusrongi põgenema. Meie wäed wõtsid wõitluses waenlase kindlustud külad Lebeda, Satrubdi, Bahranowo, Weloje ära, kus juures wange ja sõjasaaki saadi. Meie ratsawägi w ttiis Pihkwa järwe läänekaldal Suure ja Wäikse Drisliwki saared ja Sloboda küla ära. Wastane katjus meie wäe-
osajid kinni pidada, kuid löödi taganema.

Wolmari piirkonnas. Marienburgi fihis wõtsid punased Väti wäesjad rida külsid ära 20 wersta lääne pool Marienburgi.

lähets esitajaid mõlemist sotsialistidest eratondist, ametiühistustest ja nõutogude täidesaatwatest komiteedest. Keis-komitee wõttis ühel häälel otsuse wastu, mis poliitilised tapimised hukka mõistab ja kuulutas mõlemad poliitilised erakonnad ühendatuks, et sotsialismi elusse wiia. Nõutogude koosolekul kuulutati weel Väieri nõutogude wabariigi põhjuseadus wälja. Selle põhjuseaduse järele on töölised, soldatite ja talupoegade nõutogud täiedigulised wõimu ajutised. Maapäew kutsutakse siis koku, kui olukord jeda lubab. Alaline sõjawägi lastakse koda ja tema asemele luuakse wabariigi kaardiwäge wabast talupoegade ühijusest ja wabast maatameestest ühijusest. Trükiwabandus pandakse põhjuseadusele maksma. Kuid senini, kui täielik kord maksma ei ole pandud, ei tohi jeda trükkida, mis rahwa üksmeelt segada wõiks ja wemmatapale sõjale üleskihataks. Kõit Müncheni ajalehed on sõjawägede kaks. Nimub ainult „Wäieri töölised ja talupoegade saadikute nõutogu Teataja“. Weimarist teatakse, et Keiswalitsus otustas Väieri nõutogude wabariiki mitte maksma tunnistada. Kuid esialgu ei saada ta wägesid Väieri.

Revolutsiooniline liikumine Prantsuse ja Inglise sõjawägedes.

Helmetfia kaudu tulewad teated tuge-
wast revolutsioonilistest liikumistest Prantsuse ja Inglise sõjawägedes. Liikumine on nii laialdaselt laanud, et wiimajel kolmel päewal igasugune ühendus Prantsuse ja Inglise maalt katkestud oli. Ajutati ife-
äraline kontroll revolutsiooniliste komiteede üleskutsumiseks Prantsuse ja Inglise sõjawägedes Inglise soldatitelt, kes wäerinnalt tulewad, leiti revolutsioonilisi üleskutseid. Meie soldatid lasti maha. Prantsuse ja Inglise kindralstaabid löid isäralised komiteed, kes revolutsioonilise liikumise järele peawad walmima. Marshall Joch loodab, et revolutsiooniline liikumine pea lõpetakse ja kord jalule seatakse. Prantsuse töölised ja soldatid nõuawad walitsuselt rutulist sõjawäe kodulastmist ja rahutegemist.

Punase wäe wõitnud Ukraina.

Mariupoli fihis wõtsid Ukraina wäed Prusjaki ja Tsarekonstantinowka ära. Saagiks saadi suurtükka, hulk wange ja waenlaste lipp. Walgetaardlaste Pawlowski polk löödi puruks.

Sõjasaat Saris.

Sari jaama Nõutogude wäge kätte minemiseega on terwe Orja randtee meie kätte. Sari saadi määratu sõjasaat: 30 parandatud weburit, 2300 wagunit, 300 wagunit juurtiitituliiduga ja hulk muud sõjakraami. Taganewalt waenlaselt wõeti 2 soomusrongi ära.

Miitami fihis wõtsid punased wäed Tirkshle ja Butniki alewid ära.

Werhne-Tshirski jaamas wõtsime me waenlaselt hulga lastemoona ära.

Melitopoli fihis pilbus waenlase lenbur üleskutseid sõjariistu maha panna. Meie wäed wastasid päaletungimisege wõeti hulk wangiid ja suurtükke.

Sõhitefjed teated.

Washingtonist teatakse, et president Wilson sõjaministrile Bederile kisu on andnud, Ameerika wägesid kiiresti Murmanni rannast ära kutsuda.

Sondoni ajaleht „Daily Telegraph“ teatab, et Inglise walitsus Birminghami töölise ja soldatite nõutogule teada on andnud, et tema walmis on nõutogusid tunnistama, kui majandusliisi organisatsioon ja nendega läbirääkimise astuma.

Kaupluse teenijate töötörke tõttu Berliinis on üle 200 suurema magasiini kinni.

Töötörke liikumine laienes keis-Saksamaa Gera ja Greife päale.

Ameerika kongressi eratõrkealine koosolek ei kutsuta enne Wilsoni teijtkordset Europa reijit tagasi tulekut koku. Wilson leiab, et tema kohustus on kuni rahuläbirääkimiste lõpetuseni Europa jädama.

Kõigi mäetöölise töötörge on keis-Saksamaal lahiti puhnenud. Töö on kõigis sõetawandutes lõppenud. Raudtee ametnikud ja metalltöölised korraldawat juurt töötörket Hales.

Inglismaa mitme piirkonna mäetöölised otjustasid suure hääleenamusega töötörke poolt.

Ungrias kestab töötörge edasi. Serbia komandandi poolt antud tähtaeg töö algamiseks on mööda, kuid komandant ei ole tema poolt ähwardud abinõusid tarwitusele wõtnud.

Wenemaalt.

Ukraina nõutogude walitsuse telegramm Rumeeniale. Moskwas, 1. märtsil (Rosta). Wälis-
asjade ministriile, Bukarest. Transilwaaniast nõutogude sõjawäe lõuna armee staabist saadud teade järele katsumisid Rumeenia Prantsuse sõjawäe salk 400 inim., Dnjestri fillast üle minnes, linnas oma alla wõtta ja kohalike wõimusiid arreteerida, kuid said lüüa ja turuti. taganema, lahinguwäljale 100 surnut jäites. Nõutogude wäed wõtsid

14-я Государств. типография, Петроград, Социалистическая (бывш. Ивановская), 14.